

עפ"ג 37738/05/14 - מורן גועיטה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 37738-05-14 גועיטה נ' מדינת ישראל

בפני הרכב כב' השופטים:

עודד גרשון [אב"ד]

ד"ר מנחם רניאל

חננאל שרעבי

מורן גועיטה

המערער:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

פסק דין

1. זהו ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בחדרה (סגן הנשיא השופט אביהו גופמן) מיום 13.4.14, לפיו גזר על המערער 3 חודשי מאסר בפועל, שירצו בחופף עם עונש מאסר על תנאי שהופעל ל- 12 חודשי מאסר, כך שהמערער ירצה בסה"כ 12 חודשי מאסר.

2. המערער אינו מלין למעשה על עונש המאסר שנגזר עליו על ידי בית המשפט קמא. הוא מלין על כך שבית המשפט לא האריך את המאסר על תנאי שהיה בר הפעלה. בכך לטענתו לא קיבל בית המשפט קמא את דבריו, שהעונש של 12 חודשי מאסר שהטיל עליו בית המשפט בהליך הקודם חמור מדי לעבירות בהן הורשע. ואולם, בית המשפט קמא לא הטיל עליו 12 חודשי מאסר אלא 3 חודשי מאסר, והפעיל מאסר על תנאי של 12 חודשים שהוטלו עליו בגזר דין קודם. מהודעת הערעור ניתן להבין, שנטען שעונש המאסר על תנאי שהוטל בשנת 2004 אינו מידתי ואינו סביר, אך ב"כ המערער הבהיר שטענתו היא שהפעלת המאסר על תנאי אינה מידתית ואינה סבירה. איננו עוסקים בערעור על גזר הדין במשפט הקודם. למעלה מן הדרוש, ומכל מקום, אין ספק שעונש המאסר על תנאי שהוטל על המערער בשנת 2004 היה עונש מקל מאד. כעולה מהפרוטוקול וגזר הדין של השופטת פנינה ארגמן בת"פ 3941/02, המערער היה אותה שעה שפוט למאסר ממושך בגין תיק קודם, והגיע להסדר טיעון שבו הודה ב- 4 פרטי אישום חמורים. לאור נסיבותיו האישיות הקשות של המערער, שהוא פגוע ראש עקב תאונה, אימו חולת הסרטן, ומצבה הכלכלי הקשה של המשפחה, הוטלו עליו עונשים מפליגים בקולתם: 12 חודשי מאסר על תנאי, 500 ₪ קנס, התחייבות להימנע מעבירה בסך 3,000 ₪ ו-500 ₪ פיצוי למתלוננת. אנו דוחים את הטענה שמדובר בעונש שאינו מידתי, כלומר מחמיר

3. לטענת המערער, חלוף עשר שנים מהטלת התנאי והעובדה שהמערער עבר הליך שיקום חיובי, ומטעמי הגנה מן הצדק, היה על בית המשפט קמא להאריך את התנאי. הכלל הוא שיש להפעיל את המאסר על תנאי ולא להאריכו, אלא מטעמים שיירשמו, אם שוכנע בית המשפט שבנסיבות הענין לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי (סעיפים 55-56 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977). נדון בטעמים שהועלו על ידי ב"כ המערער לפי סדרם.

4. חלוף הזמן כשלעצמו, ממועד הטלת המאסר על תנאי אינו נימוק המצדיק הארכת מאסר על תנאי. מועד **הטלת המאסר** על תנאי אינו רלבנטי. תקופת התנאי מתחילה בעת השיחרור ממאסר. אם אדם נשפט למאסר ממושך, ממילא חולף זמן רב עד תחילת התנאי ועד מימושו. התנאי עצמו מוגבל בזמן, עד 3 שנים, כך שלא ירחף על הנאשם לנצח. אין בחלוף הזמן מקביעת התנאי, כשלעצמו, ללא שינוי נוסף, שיקול לאי הפעלת מאסר על תנאי.

5. במקרה הנדון כאן, המערער שוחרר ממאסרו הממושך, בגין תיק אחר, במאי 2007, ובתוך תקופת התנאי, בשנת 2010, ביצע את העבירות נשוא התיק שבו הורשע בבית המשפט קמא. כתב האישום הוגש באוגוסט 2010, ודין ראשון התקיים בסוף 2010, בו הסכימו הצדדים על בדיקה פסיכיאטרית של המערער. לאחר מכן ביקשו דחיות עקב הידברות, שהסתיימה בקביעת מועד הוכחות ביום 11.9.11. במועד ההוכחות ביקשו דחיה עקב הידברות, ושמיעת הראיות החלה ב- 2.9.12, אז נשמעו עדי מאשימה. בישיבה הבאה בינואר 2013 תוקן כתב האישום בהסכמה והמערער הודה בו. מאז נדחו הדיונים שוב ושוב לצורך קבלת תסקירים עד לגזר הדין. בכך שהדיונים נמשכו 3.5 שנים לא היה שיהוי והיה זה בהסכמת המערער וביוזמתו, ביחד עם ב"כ המאשימה. הטענה שחלוף זמן זה, בשיתוף פעולה עם המערער ולבקשתו, מצדיקה כשלעצמה אי הפעלת מאסר על תנאי, אינה ראויה. בנסיבות אלה, חלוף הזמן הזה אינו יכול כלל לבוא בחשבון. כלומר, אין מדובר בזמן של 10 שנים שיש להביא בחשבון, אלא בזמן של פחות מ- 3 שנים, משיחרור המערער ממאסר ועד שביצע את העבירות בהן הורשע. זו בדיוק משמעות תקופת התנאי. על כן, אנו דוחים את הטענה שחלפו עשר שנים מהטלת התנאי כנימוק המצדיק אי הפעלתו.

6. ב"כ המערער טען שהמערער עבר שיקום חיובי. דברים אלה אינם עולים בקנה אחד עם תסקירי שירות המבחן. שירות המבחן נתן כמה תסקירים, לאורך כמעט שנה, ובהם עולה שוב ושוב התמונה שהמערער, שלחובתו שתי הרשעות קודמות, בעל דפוסי התנהגות אימפולסיביים, סף תסכול נמוך, אינטליגנציה נמוכה, חרדתי ותוקפני, מתקשה לקבל אחריות לביצוע העבירה ומטיל את האחריות על השוטרים שהורשע לפי הודאתו בהפרעה להם, קללות ואיומים. בתסקיר מיום 9.5.13 המליץ שירות המבחן על **הפעלת המאסר** על תנאי התלוי כנגד המערער, כענישה מרתיעה העשויה אולי לצמצם את הסיכוי להישנות העבירה.

7. בתסקיר נוסף מיום 5.8.13 צויין שהמערער שינה עמדתו בנוגע לאחריות לעבירה, כשהבין שלא יואשם בתקיפת שוטר אלא בהפרעה לשוטר, העלבת עובד ציבור ואיומים. שוב התרשם שירות המבחן, ממעורבותו החוזרת של המערער בביצוע עבירות תקיפה, קושי בויסות דחפים, השפעת אלכוהול וסיכון גבוה להישנות מעשים אימפולסיביים פורצי גבול ברמצת חומרה בינונית. שירות המבחן לא בא בהמלצה בתסקיר זה באשר להפעלת מאסר על תנאי.

8. המערער טוען שהשתקם, בכך שהחל לנהל עסק, ולא הסתבך בעבירה נוספת מאז העבירה בשנת 2010. נושא זה נדון על ידי שירות המבחן בתסקיר המשלים מיום 14.1.14, בו נאמר, כי זהו גורם מפחית סיכון בצורה מסוימת, אך להערכת שירות המבחן, אין בנתון זה כדי להוות משקל נגד לגורמי הסיכון, לרבות חוסר יכולת לשתף פעולה במסגרת טיפולית בעבר, העדר הבנה לחומרת מעשיו, ולנזקקות טיפולית, וחזרתיות על מעשי עבירה, על אף הענישה שהוטלה עליו בעבר. על כן, שב שירות המבחן ונמנע מהמלצה כלשהיא, כולל התייחסות להארכת מאסר על תנאי.

9. ב"כ המערער טען שהעבירות של המערער והתנהגותו נובעים מפגיעת הראש שעבר וכי הוא זקוק לטיפול ולא לענישה. גם באשר לשתיית האלכוהול על ידי המערער, המעצימה את תוקפנותו, טען שהוא זקוק לטיפול ולא לענישה בשל כך. יש בטיעון זה כשל מסוים, שכן בצידו טוען ב"כ המערער, שהמערער לא ביצע עבירות נוספות ב- 4 השנים האחרונות. משמע, הוא יכול להתגבר על דחפיו הנובעים מפגיעת הראש שלו, ויכול להמנע משתיית אלכוהול בנסיבות שבהן הדבר עלול להביא להתפרצותו. מכאן, שאין הוא מוכרח להתנהג בצורה תוקפנית בגלל מצבו. דינה של הטענה להידחות גם בשל כך שניתנו למערער הזדמנויות רבות לטיפול, על ידי שירות המבחן. המערער אינו נכון לטיפול. אנו דוחים את טענת המערער, כאילו הוא נמצא בתהליך של שיקום, בהסתמך על מכתב מנהלת המחלקה לטיפול בהתמכרויות בעירית חדרה. מה שנאמר במכתב, הוא שהמערער פנה באפריל 2014 בבקשה להתחיל בטיפול, וסיפר למנהלת שהוא נמצא בתהליך של שיקום. לא החל תהליך של שיקום, ולא החל שום טיפול.

10. על פי כל האמור והעולה מתסקירי שירות המבחן, המערער לא החל תהליך של שיקום, ולא עבר תהליך של שיקום. בנסיבות אלה, אין לקבל טענת המערער שיש להמנע מהפעלת המאסר על תנאי עקב תהליך שיקום שעבר, או עקב נכותו.

11. טענת הגנה מן הצדק שנטענה, נשענה על פסק דין השו' מרגולין מבית משפט השלום בתל אביב, שבו נקבע, שגם בהעדר אפיק שיקומי יש להפעיל שיקולי צדק, בהתחשב בכך שהעבירות בגינן הוטל התנאי נעברו לפני עשר שנים. אין צורך בשימוש במונח הפופולרי "הגנה מן הצדק", כאשר בסעיף 56 לחוק העונשין נאמר שניתן להאריך את המאסר על תנאי אם לא יהיה צורך להפעילו בנסיבות הענין. הצדק כבר נמצא בין השיקולים, ולא צריך לייבא מונח נוסף. איננו מקבלים את הטענה שחלוף 10 שנים מביצוע העבירות בגינן הוטל התנאי, הוא השיקול שבגינן אין להפעיל את המאסר על תנאי. ניתן היה לשקול אי הפעלת מאזר על תנאי, כאשר בתקופה שחלפה עד הפעלת המאסר על תנאי, היה המערער משתנה והופך לאדם אחר לגמרי, לאחר סיומו של תהליך שיקום. המערער שלפנינו לא עבר תהליך שיקום, לא שינה את אופיו ואת דרכו. אין נימוקים שניתן לרשום המצדיקים אי הפעלת המאסר על תנאי.

12. על כן, בדין קבע בית המשפט קמא שיש להפעיל את המאסר על תנאי, וחסד עשה עם המערער שהפעיל אותו בחופף לעונש המאסר שהוטל עליו בגין העבירות בהן הורשע בבית המשפט קמא.

13. אנו דוחים את הערעור. המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 25.6.14 עד שעה 08:30 בבית המעצר "קישון".

ניתן היום, י"ג סיוון תשע"ד, 11 יוני 2014, בהעדר הצדדים.

חננאל שרעבי, שופט

**דר' מנחם רניאל,
שופט**

**עודד גרשון, שופט
[אב"ד]**